

Fejezetek a baromfik mozgásszervi kórképeiből:

CSIGOLYATÁLYOG

Írta: Dr. Nemes Csaba PhD, a Marek Labor diagnosztikai vezető szakértője
2021. január

Baromfiállományainkban a mozgászavarral járó kórképek jelentős gazdasági veszteséget okozhatnak. A klinikai tünet lehet feltűnő sántaság, vagy az állatok egyszerűen csak nehezen kelnek fel és néhány lépés után ismét leülnek (lábgyengeség). A kiváltó okok tárháza szintén széles, hiszen az előbbi tüneteket okoz-

hatják a csontvázrendszer, a vázizomrendszer, az idegrendszer vagy az ízületek, ínhüvelyek megbetegedései. A diagnózis felállításának első lépése tehát annak tisztázása, hogy a klinikai tünetek kialakulását mely szervrendszer(ek) megbetegedése idézte elő.

Mozgászavar fellépése esetén hajlamosak vagyunk arra, hogy a csontvázrendszer vizsgálatakor csak a végtagokra koncentráljunk. A gyakorlatban azonban többször tapasztaltuk, hogy a tüneteket a gerincoszlop megbetegedése idézte elő.

Baromfikban a törzsi szakaszt alkotó hátcsigolyák összezsugorodva a notariumot, míg az utolsó hátcsigolya, az ágyéki csigolyák a keresztcsonti és az első farok csigolyák összezsugorodva az álkeresztcsontot (symsacrum) alkotják. E két merev

struktúra között helyeződik az elmozdulásra képes 6. hátcsigolya (T6), amelyre, mint szabad hátcsigolya szoktak hivatkozni. Ez egyben a gerincoszlop leggyengébb pontja is.

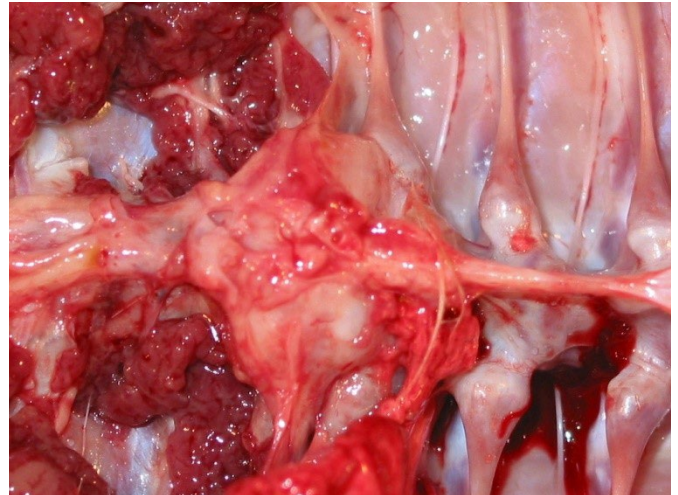
A terhelés hatására ez a csigolya a gerincoszlop síkjánál lejjebb kerülhet gyakran úgy, hogy első része lefelé, míg hátsó része felfelé mozdul el (csigolyacsuszamlás/csigolya kibillenés (1. kép)). A következmény, hogy az elmozduló csont a gerincvelő üregének szűkítése miatt, nyomja a gerincvelőt, ami mozgászavart eredményez. A bántalom elsősorban a nagy fejlődési erélyű broiler állományokban fordul elő. Az érintett állományokban a klinikai tünetek a nevelés utolsó harmadában jelentkezhetnek nagyobb számban.

1. Csigolyacsuszamlás a csigolya kezdődő kibillenésével

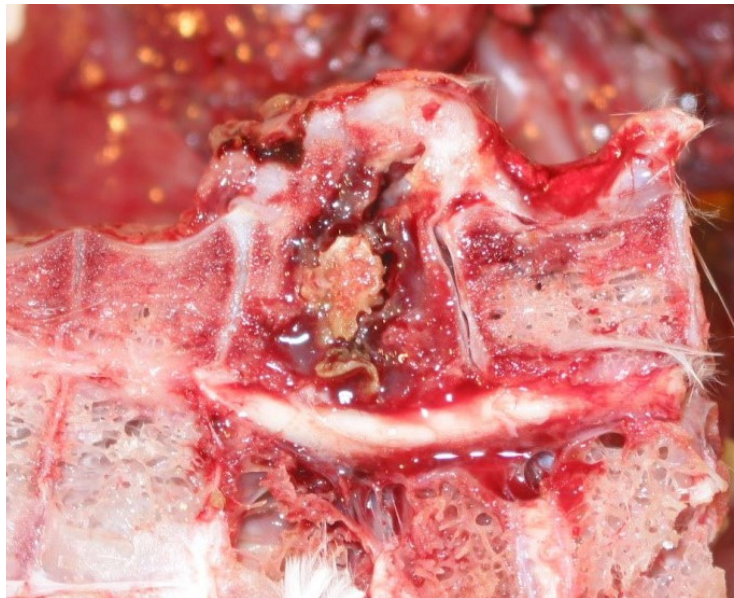
2. Csigolyatályog szülőpár kakasban

3. A csigolya testének torzulása broiler állományban

A csigolya elmozdulásának következtében, a csigolya testében mikrosérülések keletkezhetnek. Ezek a mikrosérülések olyan locus minoris resistentiae-t teremthetnek, ahol a véráramba bacteriaemia, vagy septicaemia következtében bejutó

baktériumok, megtelepedve gyulladós folyamatot indíthatnak. A csigolyatest a gyulladás, majd az azt követő reparatív folyamatok következtében jelentősen megnagyobbodik, torzul, nyomást gyakorolva a gerincvelőre. (2., 3. kép).

4. Csigolyatályog pulykában

A csigolyatályog előfordulását, elsősorban házityúk (broiler, broiler szülőpár) állományban, jóval ritkábban broiler pulyka állományokban (4. kép) figyeltük meg. Míg a házityúk állományok el-

változásaiból az esetek többségében *Enterococcus cecorum*, ritkábban *Staphylococcus aureus* baktériumot, addig a pulykák elváltozásaiból *Salmonella* sp. baktériumot tenyésztettünk ki.

5. Klinikai tünet broiler csirkében

Az antibiotikum érzékenységi vizsgálat alapján végzett célzott gyógykezelés a klinikai tüneteket mutató állatokon már nem segít, de újabb megbetegedések kialakulását megakadályozhatja, ezért lényeges a minél korábbi diagnózis. Bár a klinikai tünetek egy broiler állományban, nagyobb számban, általában 3-4 hetes korban jelentkeznek,

Bármely hasznosítási irányban és életkorban kerül megállapításra a probléma, a klinikai tünetek hasonlóak. Az állatok a csánkjukon ülnek, nógatásra nehezen, bizonytalanul állnak fel, vagy súlyosabb esetben oldalukon fekszenek (5. kép).

Ha gondolunk rá, akkor a betegség gyanúja a csigolyatest megnagyobbodása alapján felállítható, míg a gerinc hosszanti felvágásával az elhalt csigolya terület makroszkóposan egyértelműen felismerhető.

enyhébb formában, kevesebb állaton már kéthetes korban megjelenhetnek. Ilyenkor a probléma még gyakran nem tűnik lényegesnek („máskor is volt ennyi sánta”), de egy korai vizsgálat, a gyógykezelés elsősorban preventív hatása miatt, egy esetleges későbbi, jóval nagyobb kárt előzhetünk meg.